

خطبه اول

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين بارئ الخلائق اجمعين ثم الصلاة والسلام على سيدنا ونبينا وحبينا ابي القاسم المصطفى محمد و على آله الاطيبين الاطهرين و لا سيما بقية الله في الارضين. السلام عليك يا بنت ولى الله السلام عليك يا اخت ولى الله السلام عليك يا عمه ولى الله السلام عليك يا بنت موسى بن جعفر ورحمه الله وبركاته

توصيه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»^۱ عِبَادَ اللَّهِ أُوصِيكُمْ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مِلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مِجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزِ عِبَادِ اللَّهِ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^۲ وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^۳

همه شما نمازگزاران گرامی، برادران و خواهران ارجمند و خودم را به پارسایی، پرهیزگاری، دوری از هواهای نفس و پیروی از فرمان‌های خدا و مبارزه با شیاطین درون و برون توصیه و سفارش می‌کنم. امیدواریم خداوند دروازه‌های حکمت و تقوا را به روی ما بگشاید و همه ما را از بندگان شایسته، موفق و صاحب تقوا و پارسایی قرار بگیریم.

^۱ - سوره آل عمران، آیه ۱۰۲

^۲ - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۲۰۴، ص ۳۲۱.

^۳ - سوره بقره، آیه ۱۹۷.

خلاصه‌ای از مباحث پیشین

بحث ما پیرامون خانواده بود و در خطبه‌ها و مباحث قبلی عرض کردیم که خانواده در منطق و نگاه راهبردی اسلام، در فقه و اخلاق اسلامی در جایگاه بسیار رفیعی برخوردار است و شالوده فقه، اخلاق و مبانی دینی در صیانت از خانواده و هدایت آن به سمت صفا، صمیمیت، تعالی و تربیت درست می‌باشد. اگر این نگاه بلند و راقی دین و اسلام در باب خانواده بخواند محقق شود سرآغاز آن این بود که زندگی و ازدواج بر اساس اصول درست و صحیحی استوار شود. درباره این مسئله در خطبه‌های متعدد سخن گفتیم و سپس به عده‌ای از اصول، اخلاق و آداب در درون خانه و زن و شوهر اشاره کردیم که باید رعایت کنند. در آن باب هم سی عنوان و اصل به بحث پرداختیم و مطالبی تقدیم محضر شریف شما شد.

در فصل سوم وارد آن شدیم که پدر و مادر و اولیا در برابر فرزندان وظایف بسیار مهمی بر دوش دارند. تربیت نسل نو و جدید وظیفه حکومت، جامعه و همه افراد مسئول است اما در این میان پدران و مادران و اولیا در خانه رسالت بسیار مهم و حساسی دارند. این مبحث که در منظومه مباحث خانواده است به تدریج مورد توجه قرار خواهیم داد و خواهیم دید که اسلام و اندیشه اسلامی و فقه و اخلاق اسلامی چه گنجینه گرانبهایی از توصیه‌ها، رهنمودها و راهبردهای مهم برای خانه و پدر و مادر در قبال فرزندان دارند. شاید انسان در ابتدا تصور نکند که این گنجینه از معارف اسلامی در باب خانواده و در قبال فرزندان این قدر غنی و سرشار از رهنمودهای راهگشا و هدایت‌گر و سازنده باشد.

تربیت فرزندان از منظر سیره ائمه اطهار (علیهم السلام)

قبل از آنکه به بیان آن وظایف و اصول پردازیم عرض کردیم اهتمام دین و اولیای دین ما به مسئله تربیت فرزند آن هم تربیت جامع که از نفقه و تأمین زندگی مادی آغاز می‌شود و به اوج تربیت اخلاقی، عبادی، اجتماعی و سیاسی می‌رسد در آیات و روایات و سیره نورانی ائمه هدی فوق العاده است.

رساله لقاء الله

یک نمونه آن را در دو خطبه قبل عرض کردیم و آن عبارت بود از رساله حقوق امام سجاد (ع) با آن نگاه بلند و تعابیر بسیار زیبا که امام سجاد (ع) یک مسئولیت بسیار مهم را بر دوش اولیا قرار داد و آن را تبیین کرد که در دو خطبه سابق به آن پرداختیم. همین‌طور چند نمونه دیگر از اهتمام و اولویت‌بخشی به تربیت فرزند و توجه جامع به تربیت فردی را در روایات و سیره ملاحظه خواهیم کرد.

نامه ۳۱ نهج البلاغه

دومین مورد که نشان‌دهنده اهتمام فوق‌العاده اولیای الهی به مقوله سرنوشت فرزندان و هدایت و تربیت جامع و درست آنان است نامه بسیار مشهور و منشور بسیار مهم تربیتی امام امیرالمؤمنین (ع) به فرزندشان امام حسن (ع) نامه ۳۱ نهج البلاغه است. در اینجا نمی‌خواهیم وارد تفاسیر و مباحث آن نامه بسیار مهم شویم. توصیه می‌کنیم نمازگزاران عزیز را به انس با نهج البلاغه به‌عنوان یک کتاب پرشور اخلاقی، اجتماعی، سیاسی و انسان‌ساز و توجه به این نامه سی و یکم که از عُرُر رساله‌ها و نامه‌های امیرالمؤمنین (ع) است. آن‌طور که در تاریخ نقل شده است امام پس از مراجعت از جنگ صفین در منزل و توقفگاهی به نام (حاضرین) این نامه را به فرزند خویش امام حسن (ع) و احتمالاً محمد حنفیه مکتوب کردند. این نامه شبیه رساله حقوق است. در مورد رساله حقوق هم عرض کردیم که مطابق بعضی از گزارش‌ها این رساله گفتار امام نیست بلکه نوشتار و مکتوب امام است. در این نامه هم طبق بعضی نقل‌ها دارد که «کتبها إلیه» یعنی امام این نامه را نوشت و به‌عنوان نصیحت و وصیت مکتوب به فرزند گرامی‌شان سپردند. این نامه از مهم‌ترین نامه‌های تربیتی است که در تاریخ ما ثبت شده است. اصل نامه که شامل بیش از ۱۰۰ توصیه و راهنمایی و تبیین معارف بلند الهی برای فرزندشان هست نشان‌دهنده اهتمام امام به تربیت فرزندانشان هست. در کنار همه مسئولیت‌هایی که بر دوش امام (ع) بود هیچ‌گاه امام (ع) از پرورش فرزندانشان غافل نبودند و تربیت امیرالمؤمنین (ع) و حضرت زهرا (س) تربیت الگو و نمونه‌ای است که از رهگذر آن فرزندان چون امام حسن (ع) و حسین (ع) و زینب (س) و ام‌کلثوم (س) تربیت شدند و هر کدام ستاره درخشان و خورشید فروزانی بودند. امام (ع) گوشه‌هایی از این نمونه تربیت را در این منشور مهم تربیتی ابلاغ فرمودند. ایشان

در این نامه که از بزرگ‌ترین نامه‌های حضرت امیرالمؤمنین (ع) است و شاید در تاریخ مکتوبات ائمه نوشته‌ای با این طول و تفسیر کمتر داشته باشیم که این نشان‌دهنده اهمیت آن است آن هم در زمان بازگشت از جنگ صفین که امام مواجه با آلام و رنج‌هایی شد که از خوارج و دشمنان دیده بود. در میانه راه امام (ع) این نامه را نوشتند. در حقیقت امام راه و رسم تربیت و توجه به رشد اخلاقی و معنوی فرزندان را از سوی پدر و مادر به همه می‌آموزند. فرازهای بلند و مهمی دارد که به تدریج ذیل بحث‌های آینده توجه خواهیم کرد.

آغاز این نامه از اینجا است که: «مَنْ الْوَالِدِ الْفَانِ الْمُقَرَّرِ لِلزَّمَانِ الْمُدْبِرِ الْعُمَرِ الْمُسْتَسْلِمِ [لِلدَّهْرِ الدَّامِ] لِلدُّنْيَا السَّاكِنِ مَسَاكِنِ الْمَوْتَى وَ الظَّاعِنِ عَنْهَا غَدًا إِلَى الْمَوْلُودِ الْمُؤَمَّلِ مَا لَا يُدْرِكُ السَّالِكِ سَبِيلَ مَنْ قَدْ هَلَكَ غَرَضِ الْأَسْقَامِ وَ رَهِيْنَةِ الْأَيَّامِ وَ رَمِيَّةِ الْمَصَائِبِ وَ عَبْدِ الدُّنْيَا وَ تَاجِرِ الْعُرُورِ وَ غَرِيمِ الْمَنَايَا وَ أَسِيرِ الْمَوْتِ وَ حَلِيفِ الْهُمُومِ وَ قَرِينِ الْأَحْزَانِ وَ نُصْبِ الْآهَاتِ وَ صَرِيحِ الشَّهَوَاتِ وَ خَلِيفَةِ الْأَمْوَاتِ»^۴ این نوشته از پدری است که در آستانه فنا است، سیطره زمان را پذیرفته است، عمر کوتاه زندگی را پشت سر گذاشته است، تسلیم گردش روزگار و حوادث عالم شده است، نکوهنده دنیا است، در جایگاه مردگان نشسته است و به زودی به آن دنیا سفر خواهد کرد. از پدری با آن مشخصات وصیتی است به فرزندی که چهارده صفت بیان کرده است. - برای خودشان ۷ صفت و برای فرزندشان ۱۴ صفت می‌شمارند. فرزندی که آرزوکننده چیزهایی است که به دست نخواهد آورد، فرزندی که راه هلاک شدگان را طی می‌کند، نشانه بیماری‌ها، مصیبت‌ها، آفت‌ها و آسیب‌ها است، فرزندی که جانشین مردگان است و به سوی آیندگان رهسپار است. فرزندم من به نصیحت تو می‌پردازم. در حوادث عالم نگاه کردم و می‌بینم که در آستانه لقاء خدا قرار دارم. در این فرصت قاعده آن است که من از همه چیز غافل باشم؛ اما فرزندم «وَجَدْتُكَ بَعْضِي بَلْ وَجَدْتُكَ كَلِّي» تو را بخشی از وجود خویش بلکه همه وجود خود می‌دانم. پدر این نگاه بلند را نسبت به فرزند باید داشته باشد. اگر این عشق سرشار باشد به همه شئون اخلاقی و معنوی او توجه می‌کند. بعد می‌فرماید: من به سرعت به سوی تو آمده‌ام، نگرانم که فرصت‌ها از من ربوده شود، مریضی‌ها و مرگ به سوی من آید، فرصت تربیت را از من بگیرد و نگران آن هستم که تو عمری سپری کنی، از دوره جوانی بگذری و بعد از آن امکان این

^۴ - نهج، ص ۳۹۱

هدایت و تربیت نباشد. امروز قلب تو قلب جوانی است و پذیرای تعالیم نورانی است. از همه وقایع و حوادث عالم بهترین‌ها را برای تو برگزیده‌ام و آن‌ها را به‌عنوان پدر مهربان در اختیار تو قرار می‌دهم.

این نامه با آن صد آموزه بلند و آن تعابیر بلند که من گذرا از آن عبور کردم هر کدام تعابیر بلندی دارد که نشان می‌دهد که امام چقدر به این وظیفه تربیتی و هدایت فرزندانش اهتمام می‌ورزد. در این فرازهایی که امام اهمیت مسئولیت تربیت فرزند را تصویر کرده‌اند از یک سو می‌فرمایند: فرزندان شما پاره تن و تمام وجود شما هستند. در رساله حقوق امام سجاد (ع) آمده بود که شما در قبال آن‌ها مسئول هستید، پرونده آن‌ها به نحوی در پرونده شما ثبت و ضبط می‌شود و وظیفه شما آن است که تاریخ را به آن‌ها منتقل کنید، حقایق را به آن‌ها منعکس کنید و این اقدام شما باید عمیق، جامع و به‌موقع و زود هنگام باشد؛ نباید تربیت را به‌عنوان یک اتفاق و مسئولیت حاشیه‌ای بلکه باید تربیت را باید متن زندگی بدانید و در موقع مناسب اقدام نمایید. اقدام دیر هنگام گاهی موجب آن می‌شود که فرزندان از دست بروند و در این هنگام فرصت‌ها تمام خواهند شد. انتخاب تربیت به‌موقع آن را در متن کار و در اولویت قرار دادن و توجه به آینده فرزندان در این فرازهای سخن امام منعکس شده است. تاکنون ما دو نمونه از ائمه و اولیای الهی دیدیم:

یک: رساله حقوق امام سجاد و بخش تربیت فرزندان با آن تعابیر بلند مسئولیت آفرین؛
دوم: این منشور بزرگ تربیتی امام امیرالمؤمنین (ع) نامه ۳۱ نهج‌البلاغه . با زنجیره و سلسله‌ای از نکات مهم و تأکیدات بزرگ نسبت به مسئولیت تربیت. ده‌ها نمونه دیگر هم هست که بعضی از آن‌ها را اشاره خواهیم کرد.

نقش تربیتی والدین

نتیجه‌ای که باید تا اینجا بگیریم این است که نقش تربیتی اولیا و والدین یک نقش مهم و راهبرد بسیار اساسی اسلام است که آن تأکیدات را در ابواب سیره تربیتی ائمه شاهد هستیم. خدایا به ما توفیق عمل به همه فرمان‌های خود و توصیه‌ها و رهنمودهای اولیای خودت عنایت بفرما و ما را موفق به انجام وظایف اجتماعی و خانوادگی بفرما.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرِ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ^{هـ}

خطبه دوم

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله نحمده على ما كان و نستعينه من امرنا على ما يكون و نؤمن به و نتوكل عليه و نستغفره و نستهديه و نعوذ به من شرور انفسنا و سيئات اعمالنا و نصلى و نسلم على سيدنا و نبينا ابى القاسم المصطفى محمد و على مولانا على بن ابيطالب و على الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء و على الحسن و الحسين سيدى شباب اهل الجنة و على أئمة المسلمين على بن الحسين و محمد بن على و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و على بن موسى و محمد بن على و على بن محمد و الحسن بن على و الخلف القائم المنتظر حججك على عبادك و أمنائك فى بلادك ساسة العباد و اركان البلاد و ابواب الايمان و أمناء الرحمن و سلالة النبين و صفوة المرسلين و عترة خيرة رب العالمين صلواتك عليهم اجمعين. السلام عليك يا بنت ولى الله السلام عليك يا اخت ولى الله السلام عليك يا عمه ولى الله السلام عليك يا بنت موسى بن جعفر و رحمه الله و بركاته.

^{هـ} - سورة كوثر

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»^۶ عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِيكُمْ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مِلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مَجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزُوا رَحِمَكُمُ اللَّهُ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^۷ وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^۸

در پایان توصیه‌های امیرالمؤمنین در خطبه ۱۹۶ این‌گونه ما را به تقوا و عمل برای آخرت فراخوانده‌اند: «عِبَادَ اللَّهِ الْآنَ فَاعْلَمُوا وَ الْأَلْسُنُ مُطْلَقَةٌ وَ الْأَبْدَانُ صَحِيحَةٌ وَ الْأَعْضَاءُ لَدَنَةٌ»^۹ بندگان خدا این دنیا مزرعه آینده شما است. اکنون که زبان‌های شما آزاد است و بدن‌های سالم و اعضا و جوارح شما نرم کار و بانشاط است اکنون عمل کنید فردا در قبر و برزخ دیر است. اکنون که میدان عمل برای شما باز است راه بازگشت و توبه برای شما گشوده شده است اقدام کنید. «وَ الْمُتَّقِلِبُ فَسِيحٌ وَ الْمَجَالُ عَرِيضٌ قَبْلَ إِزْهَاقِ الْقُوْتِ وَ حُلُولِ الْمَوْتِ» فردا خواهید دید که تمام فرصت‌ها از دست رفته است و برای انجام و عمل، دیگر ابزار و جوارحی در اختیار شما نیست و فرصت گفتار و عمل خوب برای شما تمام شده است. قبل از این‌که وقت‌ها بگذرد و مرگ فرا رسد اقدام کنید. «فَحَقِّقُوا عَلَيْكُمْ نُزُولَهُ وَ لَا تَتَّظِرُوا قُدُومَهُ» الآن خود را در برابر مرگ ببینید و عمل کنید فردا بسیار دیر هنگام است. به انتظار ننشینید، این میدان بزرگ عمل را وارد شوید و به کار پردازید. خدایا به ما توفیق کسب تقوا در همه عرصه‌های زندگی عنایت بفرما.

مناسبت‌ها

مناسبت‌ها و موضوعاتی را به اختصار عرض می‌کنم:

^۶ - سوره توبه، آیه ۱۱۹

^۷ - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۲۰۴، ص ۳۲۱

^۸ - سوره بقره، آیه ۱۹۷.

^۹ - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۱۹۶، ص ۳۱۱

۱. تبریک و تهنیت میلاد امام حسن عسکری (ع)

میلاد خجسته امام حسن عسکری (ع)^۱ را تبریک و تهنیت عرض می‌کنم. برای ما در قم یک نشان و یادگاری از این امام عظیم‌الشأن و فرزند گرامی‌شان وجود دارد. علاوه بر مسجد جمکران و قبر نورانی حضرت فاطمه معصومه (س) و امام زادگان فراوانی که ستارگان فروزان قم هستند ما مسجدی داریم که طبق نقل به فرمان ایشان به احمد بن اسحاق قمی بنا شد که مسجد امام حسن عسکری نام دارد. میلاد امام حسن عسکری را گرامی می‌داریم. همین‌جا یادآوری می‌کنم که با حضور حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی که بنای این مسجد را بازسازی کردند و با حضور مراجع، علما و آحاد مردم قم هر ساله به مناسبت میلاد این امام همام جشن باشکوهی برگزار می‌شود. امسال هم این مراسم برگزار خواهد شد و انشاء الله با حضور این مرجع عظیم‌الشأن، مراجع عظام و علما در این مسجدی که یادگار امام حسن عسکری است شاهد یک جشن باشکوه خواهیم بود.

۲. تسلیت وفات حضرت فاطمه معصومه (س)

وفات حضرت فاطمه معصومه را تسلیت عرض می‌کنم و یادآور می‌شوم که قم به‌عنوان پایگاه انقلاب اسلامی و ملجأ و مأوی مؤمنان و شیعیان در جهان که مرقد این بانوی فضیلت‌ها در آن قرار دارد باید در تراز این بانو و ارزش‌های الهی تنظیم شود. مردم عزیز و جوانان شریف ما و همه حوزه و دانشگاه و مسئولان باید حریم و حرمت قم را صیانت کنیم. قم باید از لحاظ اخلاقی و حجاب و عفاف و ارزش‌های دینی در قله شهرهای ایران و جهان باشد. قمی که از آن خون معارف الهی به همه ایران و جهان پمپاژ می‌شود باید جای پاک و مصون از خطا، انحرافات و آسیب‌هایی اجتماعی باشد. قدر و شکر این فاطمه معصومه (س) اقتضای یک اهتمام بیشتری دارد. از همه ما این مطالبه وجود دارد و از مسئولان و همه کسانی که دست‌اندرکار مسائل فرهنگی هستند انتظار می‌رود که این جایگاه صیانت شود. برخی از مظاهر آزاردهنده در حوزه‌های مفاسد اجتماعی و آسیب‌های اجتماعی نباید

^۱ - حسن بن علی بن محمد (ع) مشهور به امام حسن عسکری (۲۳۲-۲۶۰ ق) یازدهمین امام شیعیان اثنا عشری است که به مدت ۶ سال امامت شیعیان را بر عهده داشتند. او فرزند امام هادی (ع) و پدر امام زمان (عج) است.

در ایران اسلامی و به‌طریق‌اولی در قم قهرمان و پایگاه علم و اجتهاد نباید وجود داشته باشد. وظیفه ما در این زمینه سنگین است.

۳. یادبود شهدا، درگذشتگان و آیات عظام درگذشته

درود می‌فرستیم به ارواح طیبه شهیدان، مراجع، علما، بزرگان دیدنمان، مرحوم آیت‌الله روحانی امام جماعت مسجد امام حسن عسکری، مرحوم آیت‌الله دستغیب و مرحوم آیت‌الله حائری شیرازی که حضرت آقای حدائقی از آن خطه نورانی برای ما سخن گفتند و تقدیم می‌کنیم به همه آنان و شهدای مدافع حرم صلواتی بر محمد و آل محمد.

۴. وحدت حوزه و دانشگاه ضرورت حرکت در مسیر آرمان‌های الهی

به مناسبت هفته وحدت حوزه و دانشگاه که یادآور شهدای حوزه و دانشگاه و شهید مفتاح عزیز و گرامی‌مان است درود می‌فرستیم به ارواح شهیدان حوزه و دانشگاه و هم این هفته را بزرگ و گرامی می‌داریم. باید یادآوری کنیم که تعامل و همگرایی حوزه و دانشگاه و ارتباط و وحدت این دو نهاد بزرگ ضرورت حرکت در مسیر آرمان‌های بزرگ الهی است. امام از آغاز بر وحدت و همکاری تأکید داشتند. امروز هم ما نیازمند این تعامل و همکاری هستیم که دستاوردهای خوبی داشته است. البته نقاط خلأیی هم همچنان وجود دارد.

همگرایی در حوزه‌های علمی و حوزه‌های علوم انسانی، اجتماعی، اخلاقی و معنوی و تعامل نخبگان حوزه و دانشگاه برای پیشبرد آرمان‌های انقلاب و پیشرفت کشور مقوله‌های مهمی است که باید به آن توجه کنیم. بنده اعلام می‌کنم که حوزه ما برای هرگونه همکاری، همدلی و همگرایی با قشر جوان دانشجو و دانشگاهیان عزیز سینه‌ای گشاده دارد و آماده هرگونه تعامل و همکاری است. این وظیفه ما است و افتخار می‌کنیم که در این مسیر قدم برداریم. حوزه قم از آغاز با رهنمودهای امام، رهبر معظم و بزرگان در کنار دانشگاه و در کنار دانشجویان بوده

است. امروز ما محورهای زیادی داریم که برای خدمت به این ملت بزرگ باید با یکدیگر همکاری کنیم. این هفته را گرامی می‌داریم.

۵. لزوم افزایش رشد علمی و پژوهشی کشور

هفته پژوهش است. همان‌طور که مستحضر هستید تحقیق و پژوهش بنیان حرکتی یک کشور در همه زوایا و ابعاد یک کشور است. در سیاست‌های اعلام‌شده در حوزه پژوهش از سوی رهبری تأکید شده است که باید به ۴ درصد تولید ناخالص ملی در قلمرو پژوهش برسیم که با این مرز فاصله داریم. قله‌های خوبی جوانان، دانشجویان و دانشمندان ما در قلمروهای علمی گشوده‌اند و حوزه قدم‌های بزرگی در فتح آفاق علمی برداشته است اما کافی نیست.

مسئولان باید کمر همت ببندند. رشد علمی ما باید افزایش پیدا کند. شاخص‌های تولید علمی ما نباید متوقف شود بلکه باید با سرعت به‌پیش رود. آنچه به دست آمده است به برکت انقلاب اسلامی و از دستاوردهای چهل‌ساله انقلاب اسلامی است. ادامه این راه را باید مورد توجه قرار دهند. حوزه هم باید در این مسیر گام‌های بزرگ‌تری بردارد. هفته آینده در همین مصلاهی قم نمایشگاه عرضه آثار پژوهشی بیش از ۶۰ مرکز علمی، تحقیقاتی و حوزوی برپا خواهد شد که همگان را به بازدید آن فرامی‌خوانیم. در این نمایشگاه بیش از ۴ هزار اثر علمی در قلمرو علوم انسانی با نگاه اسلامی عرضه خواهد شد و باید حوزویان و دانشگاهیان ما در این عرصه‌های مهم گام‌های مهم و اساسی بردارند.

۶. اعتراضات اخیر در فرانسه

مناسبت دیگر حوادث و شورش‌های اخیر در فرانسه است. غربی‌ها عادت دارند تا یک اتفاقی در گوشه‌ای از عالم اتفاق می‌افتد اگر مربوط به کسانی باشد که با آن‌ها سرسازش ندارند با هیاهو و جنجال وارد می‌شوند و اگر هم به خودشان مربوط شود همه قتل‌ها و جنگ‌ها را نادیده می‌گیرند.

ما امروز به غربی‌ها می‌گوییم:

۱. آه مظلومان عالم گریبان گیر غرب

ستم‌های چند قرنِ غرب به مردمان عالم روزی گریبان شما را خواهد گرفت. این‌ها نخستین نشانه‌های قیام ملت‌ها علیه شما است. شما یا باید تسلیم این قیام‌ها شوید یا بیایید و عقلانی و منطقی جبران کنید؛

۲. آمادگی ایران برای معرفی اشکالات بنیادین غرب

اشکالات بنیادی در رویکردهای تمدنی و اجتماعی شما وجود دارد که باید آن‌ها را بشناسید. ما عرض می‌کنیم: ما به‌عنوان حوزه و ایران و به‌عنوان انقلاب اسلامی آماده هستیم تا اشکالات بنیادین غرب را به شما معرفی کنیم. این آمادگی وجود دارد. دیر اقدام نکنید. شما در پایه‌ها بنیان‌های متزلزلی دارید. بیایید حقایق را بشنوید مسیری را که طی می‌کنید مسیر اشتباهی است.

۳. قطع حمایت از ظالمان عالم

توصیه ایران اسلامی این است که حمایتتان را از ظالمان عالم قطع کنید؛

۴. لزوم رعایت حقوق بشر ادعایی خودتان

توصیه ما این است که حقوق بشر ادعایی خودتان را در خیابان‌های پاریس، واشنگتن و نیویورک رعایت کنید. نمی‌گوییم که حقوق بشر را در یمن و بحرین رعایت کنید آنجا که روی جلادان تاریخ را سفید کرده‌اید، لااقل با ملت‌های خودتان نرم باشید.

این توصیه ایران اسلامی است.

۷. اعتراف ضمنی امریکا به حمایت از سعودی‌های جنایت‌کار

نکته دیگر مربوط به امریکا است. دیروز دو قطعنامه در سنای امریکا تصویب شد. متأسفانه قطعنامه‌های دروغین و دیرهنگام.

الف) قطعنامه سنای امریکا در مورد مردم مظلوم یمن

یکی در ارتباط با یمن که این قطعنامه سنای امریکا اعتراف به آن است که مای آمریکا چهار سال است که بلا و مصیبت و ویرانی بر سر مردم مظلوم یمن می‌ریزیم.

اولاً: این قطعنامه اعتراف به مظالم و حمایت‌های شما از ظالمان است؛

ثانیاً: اینکه ترامپ امروز گفت این قطعنامه را قبول نداریم.

ب) معرفی بن سلمان به عنوان صادرکننده دستور قتل خاشقچی

در قطعنامه دیگر هم شما ولیعهد عربستان را صادرکننده دستور قتل بسیار زشت خاشقچی معرفی کردید. این هم به خودتان برمی‌گردد.

عرض ما این است که شما در قضیه صدام، یمن، بحرین، عراق، سوریه، لبنان، افغانستان و در قضیه استراتژیک فلسطین همه‌جا شریک دزد و رفیق قافله دزدان عالم هستید. گاهی که درمی‌مانید اعترافی می‌کنید. این اعتراف‌های شما دیرهنگام و نفاق آلود است و ثمره‌ای هم بر آن مترتب نمی‌شود.

اما مردم یمن بدانند، مظلومان عالم بدانند و مسئولان ما هم در کشور بدانند که نباید به این جانیان بالفطره دل بست.

این قطعنامه‌های شما دروغین است؛ دست شما در کاسه جنایت جانیان عالم است؛ شما تحریم ظالمانه را بر ایران و جهان حاکم کردید. روزی مجازات خواهید شد و به فضل خدا ملت ما و ملت‌های مظلوم عالم و ملت‌های غرب بر این دشمنان بشریت حاکم و غالب خواهند شد. (تکبیر)

دعا

نسئلك اللهم و ندعوك باسمك العظيم الاعظم الاعز الاجل الاكرم يا الله و... يا ارحم الرحمين، اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بعد المعصية و صدق النية و عرفان الحرمة، اللهم انصر الاسلام و اهله و اخذل الكفر و اهله، و أيد حماة الدين، اللهم اغفر المومنين و المومنات و المسلمسن و المسلمات، الاحيا و الاموات. خدایا باران رحمتت را بر ما بباران، خدایا عزاداری‌ها و سوگواری ما را قبول بفرما، خدایا ما را به رسیدگی به مستمندان، همراهی با محرومان، عبادت، دعا و نیایش، زنده داشتن یاد خدا و رونق بخشیدن به مسجد توفیق روزافزون عنایت بفرما، اعمال ما را قبول بفرما، توبه، انابه و عبادات ما را مورد لطف و کرمات خود قرار بده، گناهان ما را ببخش، ما را از شر وساوس داخلی و بیرونی محافظت بفرما، آسیب‌ها را از جامعه ما دور بدار، نسل جوان ما را به اوج عزت، ایمان و افتخار برسان، همه مخاطرات را از کشور و امت اسلام دور بدار، شر دشمنان اسلام به‌ویژه اسرائیل غاصب را از سر همه مرتفع بفرما، شر تکفیری‌ها، داعشی‌ها و تروریست‌ها را به خودشان بازیگردان، ما را از همه خطرات مصون بدار، باران رحمت و برکاتت را در این خشک‌سالی بر ما نازل بفرما، مشکلات اقتصادی کشور را مرتفع بفرما، مسئولان ما را در انجام وظایف، خدمات صادقانه و الهی‌شان به مردم آشنا و موفق بدار، مریضان ما، مریضان مدنظر و جانبازان را شفا کرامت بفرما، مسلمانان مظلوم بحرین، یمن، عراق، سوریه، میانمار و دیگر مسلمانان مظلوم در اقاصا نقاط جهان را نجات کرامت بفرما، اموات و درگذشتگان ما، مراجع و علمای درگذشته، درگذشتگان از این جمع و تازه درگذشتگان را غریق بهار رحمتت بفرما، ارواح تابناک شهیدان، شهیدان اسلام و انقلاب اسلامی، شهیدان دفاع مقدس، شهیدان مدافع حرم و مقاومت و بین‌الملل اسلامی شهدای این جمع و امام شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما. به مسئولان توفیق خدمت به مردم شریف عنایت بفرما، ما را از گناهان در

همه ایام سال مصون بدار، توبه و انابه و عبادت ما را قبول بفرما، سلام ما را به امامان و مولایمان حضرت ولیعصر (عج) ابلاغ بفرما، در فرج او تعجیل بفرما.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ^{۱۱}

---

^{۱۱} - سوره اخلاص